
Van	Tactisch overleg Privacy (Edu-K)
Onderwerp	Aanpassingen privacyconvenant en model verwerkersovereenkomst 3.0
Datum	15 maart 2018

Aanleiding

In 2016 is versie 2.0 van het privacyconvenant en de model bewerkersovereenkomst vastgesteld binnen Edu-K¹. Het convenant is daar vastgesteld door de initiatiefnemers: sectororganisaties PO-Raad, VO-raad, en brancheorganisaties GEU, KBb-E en VDOD. Vanaf 2017 zijn de leden van het tactisch overleg Privacy binnen Edu-K aan de slag gegaan met het opstellen van versie 3.0. Hiervoor zijn drie aanleidingen te onderscheiden: vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing, de mbo-sector heeft de wens uitgesproken zich aan te sluiten bij het convenant, en enkele aanpassingen met betrekking tot verankering van het ECK iD en het Certificeringsschema. In dit document wordt toegelicht wat de belangrijkste wijzigingen in versie 3.0 ten opzichte van 2.0 zijn.

Algemene verordening gegevensbescherming

Convenant

De Nederlandse Wet bescherming persoonsgegevens wordt op 25 mei 2018 vervangen door de AVG, dit heeft impact op de teksten in het convenant: in de eerste plaats is dit tekstueel. Bijvoorbeeld: de Verantwoordelijke heet in de nieuwe wet een Verwerkingsverantwoordelijke, en er is geen sprake meer van een bewerkersovereenkomst, maar van een verwerkersovereenkomst. In het convenant zijn er verder geen 'grote' wijzigingen n.a.v. de AVG.

Modelverwerkersovereenkomst

De AVG geeft verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers meer verantwoordelijkheden. De verwerkingsverantwoordelijke moet duidelijke en concrete instructies geven aan de verwerker wat deze met de persoonsgegevens mag doen, en wat niet. Daarom is in artikel 2 duidelijker opgenomen dat het schoolbestuur in de verwerkersovereenkomst instructies geeft aan de verwerker. Ook is artikel 3 aangepast om duidelijk te maken dat in de bijlagen bij de verwerkersovereenkomst is opgenomen wat de werking is van een product of dienst van de verwerker, en welke keuzes het schoolbestuur heeft gemaakt. Er is in artikel 3 lid 4 een verwijzing opgenomen naar de verplichting voor schoolbesturen om een register van verwerkingen te maken. In artikel 3 lid 7 wordt bevestigd dat voor scholen en hun leveranciers de beginselen van privacy door ontwerp en privacy door standaardinstellingen het uitgangspunt moeten zijn.

Artikel 5 lid 6 gaat over de situatie dat een schoolbestuur een distributeur inschakelt om – bijvoorbeeld op basis van een aanbesteding – digitale onderwijsmiddelen te leveren. Er wordt uitgelegd dat de distributeur slechts een tussenpersoon is: de leverancier van die digitale onderwijsmiddelen is verplicht om zelf een verwerkersovereenkomst af te sluiten met het schoolbestuur, de distributeur is daar niet aansprakelijk voor. Andersom zijn leveranciers van digitale leermiddelen niet verantwoordelijk voor de afspraken die een distributeur maakt met het schoolbestuur.

Artikel 6 over vertrouwelijkheid, is aangepast aan de formuleringen uit de AVG. Naar aanleiding van een onderzoek van de Autoriteit Persoonsgegevens bij een grote leverancier van een leerlingadministratiesysteem, is in artikel 7.2.b. een passage opgenomen over het controleren van toegang tot gegevens. Voor de definitie van het

---

¹ Edu-K is het publiek-private platform voor de educatieve keten. Deelnemers van Edu-K zijn de sectorraden PO-Raad, VO-raad, MBO Raad, de brancheorganisaties GEU, KBb-E, VDOD, en Kennisnet. Zie www.edu-k.nl

type gegeven dat gecontroleerd moet kunnen worden (en daarmee gelogd moet kunnen worden) is aangesloten bij de definitie die de AP hanteert, welke verwijst naar de afbakening die gebruikt wordt in de ISO-norm. Zie hiervoor de uitspraak van de Autoriteit Persoonsgegevens op 12-3-2018.

In versie 3.0 van de model verwerkersovereenkomst is de bepaling over de mogelijkheid voor onderwijsinstellingen om een audit te laten uitvoeren bij de leverancier uitgewerkt (artikel 7). De reikwijdte van deze audit, zoals bedoeld in de bepalingen die hierover zijn opgenomen in de model verwerkersovereenkomst, beperkt zich tot hetgeen in de verwerkersovereenkomst beschreven staat. De onderwijsinstelling kan dus niet besluiten tot een audit op bijvoorbeeld situaties waarin een ander dan de onderwijsinstelling de verwerkingsverantwoordelijke is.

In de verwerkersovereenkomst is in artikel 8 de bepaling over datalekken aangepast aan de wetgeving en naar aanleiding van de ervaringen met het datalek bij Eduroute in de zomer van 2016. Het kan voorkomen dat er meerdere onderwijsinstellingen worden getroffen door het datalek en de communicatie met alle getroffen onderwijsinstellingen moeilijk is, bijvoorbeeld door vakantie. In die gevallen kan de verwerker, na overleg met een of meerdere getroffen schoolbesturen, een melding doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens. Op deze wijze kan er op een praktische manier voor worden gezorgd dat de termijnen uit de AVG worden gerespecteerd. De onderwijsinstelling is en blijft verantwoordelijk voor de wettelijke meldingsplicht van een datalek. De verwerker verandert hierbij niet van rol en blijft de verwerker; de onderwijsinstelling blijft de verwerkingsverantwoordelijke. Ook blijft het de verantwoordelijkheid van de leverancier om alle getroffen onderwijsinstellingen op de hoogte te brengen van de melding.

Artikel 10 is aangepast om te voldoen aan de nieuwe formuleringen van de AVG die gaan over de situatie dat de verwerker persoonsgegevens die van de school zijn ontvangen, worden 'doorgegeven' (opgeslagen of uitgewisseld) aan landen buiten de Europese Economische Ruimte. Artikel 11 regelt de situatie dat een verwerker een andere leverancier (subverwerker genoemd) inschakelt. Het schoolbestuur geeft de verwerker daarvoor een algemene toestemming, maar de verwerker is verplicht om het schoolbestuur te informeren over wijzigingen in subverwerkers. Verwerkers worden verplicht om alle verplichtingen die voor verwerkers gelden, ook op te leggen aan al hun subverwerkers.

De model verwerkersovereenkomst bevat tot slot in versie 3.0 tevens een bepaling over aansprakelijkheid (artikel 13). In het model wordt de aansprakelijkheidsverdeling gevolgd van artikel 82 van de AVG. Dit artikel regelt dat beide partijen hoofdelijk aansprakelijk kunnen zijn. Op grond van dit artikel kunnen partijen de schade verhalen op de andere partij. Vanwege het dwingendrechtelijke karakter van artikel 82 AVG hoeft dan geen rekening te worden gehouden met een uitsluiting of beperking van aansprakelijkheid die partijen eerder hebben afgesproken. In artikel 13 van de model verwerkersovereenkomst is ook opgenomen dat een door de toezichthouder (Autoriteit Persoonsgegevens) opgelegde boete uit hoofde van de verwerkersovereenkomst kan worden verhaald op de andere partij indien en voor zover de aan de toezichthouder betaalde geldboete toerekenbaar is aan die partij. Hierop zijn de normale wettelijke regelingen ten aanzien van schadevergoeding van toepassing.

Uitbreiding met mbo

Convenant

Op verzoek van de MBO Raad is onderzocht op welke wijze het privacy convenant ook van toepassing kan zijn op het middelbaar beroepsonderwijs. Uitgebreide gesprekken tussen vertegenwoordigers van de MBO Raad en de verschillende brancheorganisaties hebben tot het voorliggend convenant geleid. Naast enkele tekstuele wijzigingen (zoals onderwijsdeelnemer in plaats van leerling) zijn er afspraken gemaakt over de reikwijdte van het convenant (zie artikel 2). Een belangrijke afspraak behelst de interpretatie hiervan.

Artikel 2 lid 3 van het privacyconvenant maakt duidelijk dat leveranciers zelf verwerkingsverantwoordelijke kunnen zijn. In die situaties is het convenant niet van toepassing. Ten aanzien van het mbo geldt bijvoorbeeld dat als een andere persoon dan de onderwijsinstelling een digitaal onderwijsmiddel bestelt (bijvoorbeeld maar niet beperkt tot de student of ouder), de leverancier bij wie het onderwijsmiddel wordt besteld, de verwerkingsverantwoordelijke

is. Op deze regel geldt als uitzondering de situatie waarin gebruik wordt gemaakt van de ECK-route² en door de onderwijsinstelling daarbij behorende persoonsgegevens worden uitgewisseld met de leverancier; in dit geval is de onderwijsinstelling verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van die persoonsgegevens.

Gegevens die een student zelf (of een ander dan de onderwijsinstelling) verstrekt aan een leverancier (zoals adres- of bankgegevens) vallen niet onder het convenant. Het kan hierbij ook gaan om gegevens die door een onderwijsinstelling met de leverancier zijn uitgewisseld en die door deze leverancier worden gebruikt voor de uitvoering van de bestelopdracht. Ook het gebruik van digitale onderwijsmiddelen waarbij géén persoonsgegevens worden verwerkt valt buiten de scope van het convenant.

Voor de duidelijkheid: in het geval dat de mbo-instelling zelf digitale onderwijsmiddelen bestelt, is de mbo-instelling altijd verwerkingsverantwoordelijke en is het convenant dus van toepassing.

Modelverwerkersovereenkomst

Behalve bovenstaande opmerkingen over de reikwijdte van het convenant (en daarmee het gebruik van de model verwerkersovereenkomst) zijn geen aanpassingen nodig in de model verwerkersovereenkomst anders dan het taalgebruik is aangepast (bijvoorbeeld onderwijsdeelnemer in plaats van leerling).

Overige aanpassingen

Convenant

Aan artikel 6 is toegevoegd dat het ECK iD gebruikt dient te worden in gevallen waarvoor dit mogelijk is en dat een partij die dit niet doet hier alleen gemotiveerd vanaf kan wijken. Hiermee committeert een ondertekenaar van het convenant die actief is in de leermiddelenketen zich aan het (op termijn) gebruiken van het ECK iD. Ook de standaardattributenset die door Edu-K is afgesproken valt onder deze bepaling: een partij kan alleen gemotiveerd afwijken van de standaardattributenset, conform het attributenbeleid zoals door Edu-K is vastgesteld. Het ECK iD is een privacy by design-maatregel die partijen in staat stelt verder dataminimalisatie toe te passen.

Model verwerkersovereenkomst

De model verwerkersovereenkomst kent twee bijlagen: de privacybijsluiters en de beveiligingsbijlage. Deze maken integraal onderdeel uit van de verwerkersovereenkomst. In de model verwerkersovereenkomst moet in de beveiligingsbijlage worden omschreven welke beveiligingsmaatregelen er worden getroffen. Volgens artikel 32 AVG zal de beveiliging een continu punt van aandacht en zorg moeten blijven. In bijlage 2 van de modelverwerkersovereenkomst wordt het Certificeringsschema voor informatiebeveiliging en privacy ROSA geïntroduceerd als wijze waarop invulling gegeven kan worden aan het organiseren en aantonen van de genomen beveiligingsmaatregelen. Gebruik van het Certificeringsschema is hiermee geen verplichting maar een handreiking aan alle partijen in de keten (leveranciers en scholen) om gebruik te maken van een eenduidige rapportage en set aan maatregelen om de te nemen beveiligingsmaatregelen te beoordelen en garanderen. Het Certificeringsschema is door publieke en private partijen gezamenlijk opgesteld en vastgesteld in Edustandaard en wordt jaarlijks geüpdatet. Voor de formulering van bijlage 2 is afstemming gezocht met het tactisch overleg Continuïteit en beveiliging binnen Edu-K. Voor de invulling van zowel bijlage 1 als bijlage 2 bieden de brancheorganisaties op basis van deze bijlagen uitgewerkte branche- en/of productspecifieke bijlagen.

---

² De ECK-route verwijst naar de situatie waarin school en leveranciers in het vo en mbo gebruik maken van de ECK-standaard Distributie en toegang om op een betrouwbare en gebruiksvriendelijke manier digitale leermiddelen te kunnen bestellen, geleverd te kunnen krijgen en te kunnen gebruiken. Met de introductie van het ECK iD (een uniek nummer voor elke leerling of student) stelt dit partijen in de leermiddelenketen in staat om verdergaande dataminimalisatie toe te passen.